

db kicsi platnitöröredéket találtunk. A két jelenség a Nádasy köz 4. sz. telek területén 2010-ben feltárt Árpád-kori telep szélét jelezhetik, a jelenségek szürke betöltése ugyanis hasonló.

RAJNA ANDRÁS

366. Tura határa (Pest megye) U, B, I

2011 folyamán terepbejárásokat végeztem a Rákos–Hatvan vasút korszerűsítésével érintett régészeti lelőhelyeken.

Határ-völgyi-dűlő (MRT 11. k., 22/11. lh.; RH-51 lh., KÖH 26333): A Galga völgye Turánál egy enyhe kanyarral D felé fordul és ezzel a vasúttól egyre távolabb kerül, és így a továbbiakban már nincs befolyással a vizsgált terület természetföldrajzi adottságaira. Turától K-re torkollik a Galgába az Emse-patak, mely az 590 hm szelvényben keresztezi a vasutat. Az ÉNy-i irányból érkező patak mentén markáns homokdombok találhatók, melyek kiváló természetföldrajzi adottságokkal rendelkeznek. Az egyik ilyen, a patakkel párhuzamos dombháton található a nagy kiterjedésű lelőhely, melynek korszaka közelebről nem meghatározott. A lelőhely Ny-i vége egyértelműen meghatározható, a dombháton keresztbe vágó Emse-patak partja jelzi annak határát. A vasúti nyomvonal belép a régészeti lelőhely területére az 591 hm szelvényénél, és egészen az 592 hm szelvényig annak területén halad tovább. A tervezett beruházás tehát veszélyezteti a régészeti lelőhely épségét. A lelőhely a magasabban fekvő szántott felszínen észlelhető volt.

Tószeg-dűlő (MRT 11. k., 22/5. lh.; RH-50 lh., KÖH 26327): A lelőhely Tura külterületén található, a vasútállomással szemben. A Galga É-i partján markáns, a mederrel párhuzamos elnyúló homokdombok találhatók. Egy ilyen magas dombon található nagy kiterjedésű lelőhely, területéről újkőkori és bronzkori települési emlékek ismertek. A lelőhely K-i vége egyértelműen meghatározható, a dombháton keresztbe vágó Emse-patak partja jelzi annak határát. A vasút nyomvonala a Galga egykori medrének É-i szélén halad, m-ekkel alacsonyabban, mint a lelőhelyet is magában foglaló domboldal. Turának az állomás környéki területe, noha alacsonyabb dombcskán található, mégis m-ekkel van alacsonyabban, mint a szemközti dombok. A domborzat alapján az is világos, hogy a vasút nyomvonala nem a lelőhelyet is magában foglaló dombon halad, hanem annak lábánál. A tervek szerint a vasút nyomvonala az 586 hm szelvénytől kezdve jelentősen módosul, az ívkorrekció miatt É felé tolódik el. Ezzel a nyomvonal belép a régészeti lelőhely területére az 588 hm szelvényénél, és egészen az 590 hm szelvényig annak területén halad tovább. A tervezett beruházás tehát veszélyezteti a régészeti lelőhely épségét. A lelőhely a magasabban fekvő szántott felszínen észlelhető volt.

SZALONTAI CSABA

367. Túrkeve határa (Jász-Nagykun-Szolnok megye) Ő, Sza

Az „Örm K-1 és RAG Örm-2 gáz kutak bekötés” projekt keretében került sor 2011. március 13–15. között a nyomvonal

terepbejárására, aminek eredményeként három új régészeti lelőhelyet lehetett megfigyelni a település határában:

Az 1. (*Széles-hát-dűlő II., KÖH 76941*) és a 3. (*Toldi-kúti-földek III., KÖH 76945*) számmal jelölt lelőhelyeken szarmata, zömében jellegzetes szürke színű, korongolt edénytöröredéket, köztük perem-, alj- és fültöröredéket találtunk. Legkisebb területű volt és viszonylag gyér leletintenzitást produkált a 2. (*Toldi-kúti-földek II., KÖH 76943*) számmal jelölt, mindössze 6 db őskori, kézzel formált edénytöröredéket adó régészeti lelőhely. A felszíni leletszóródás alapján kiterjedése mindössze 20×30 m-es területre lokalizálható. A lelőhelyek történetileg összefüggésbe hozhatók a kissé távolabb fekvő, nagyobb kiterjedésű, 2010-es terepbejárásból ismert Toldi-kúti földek (KÖH 73945) szarmata korú településmaradvánnyal.

F. LAJKÓ ORSOLYA

368. Újfehértó, Saláta-tanya (Hadházi-átkötőcsatorna) (KÖH 79025)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Sza, A, I

2011. november 14–17. között megelőző régészeti feltárást végeztünk Újfehértó D-i határában a Hadházi-átkötőcsatorna nyomvonalán. A régészeti felügyelet keretében 5 m szélességben, 0,5 km hosszan távolítottuk el a kukoricával „szennyezett” termőtalajt és humuszt. A K–Ny irányú átkötőcsatorna nyomvonalába két – egy ősi vízborította medencét kerítő – É–D futású homokhát esett. A feltárást során egy kora bronzkori, egy császárkori és egy késő népvándorlás kori település maradványait, összesen 40 objektumot tártunk fel.

A kora bronzkori település nyomaira – 6 élelem- és terménytároló gödörre – a szelvény K-i felében, a kb. 350–400 m széles homokhát gerincén és K-i felén bukkantunk. A régészeti jelenségek igen jól látható sötétszürke folttal jelentkeztek a homokos, helyenként világosszürke agyagos altalajban. Betöltésükben állatcsontot és a korszakra jellemző kézzel formált, házi kerámia töredékeit találtuk. Utóbbiak közül többnek az oldalát seprűmintával díszítették. Kiemelkedő leletnek tekintjük az 1. objektumban talált két kutyakoponyát és fél pár tülköt.

A másik, időben fiatalabb, 1100 éves települést a kései avarok hagyták hátra. Az egykori, falusi jellegű településnek 3 veremháza, 4 kemencéje és 7 élelemtárolásra használt gödre esett a szelvényünkbe. A házak egytől egyig lekerekített sarkú négyzet alakú folttal jelentkeztek. Alapterületük 15–25 m² közötti, a bejárattal szemben lévő fal tövében kis kőboltozatos kemence található. A házakban cölöplyukakat nem találtunk, így vélhetően fából ácsolt felmenő falakkal rendelkeztek. A település leletanyaga szegényesnek mondható. Az állatcsontok, vörös- és sötétszürke, korongolt, bekarcolt vonalakkal díszített korszótöröredékek mellett a kőkemencék kövei említhetők. A területen a műszeres leletfelderítés ellenére, fém tárgyakat nem találtunk.

A terület Ny-i végében kiástunk még egy császárkori gödröt. Tizenhárom gödör és 4 árok nem tartalmazott régészeti leletet. A területen végzett terepbejárás alapján mindkét település É-i és D-i irányban tovább folytatódik.

A leletek a nyíregyházi Jósa András Múzeumba kerültek.